

SVĖDASŲ VARPAS

2020 m. vasario mėn.

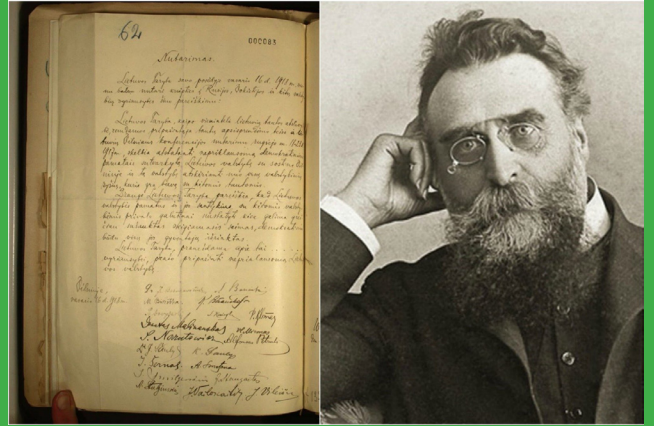
Nr. 2 (44)

Leidžiamas nuo 2016 m. liepos 1 d.

Su Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena!

Vasario 16-osios aktas sudarė juridines prielaidas ištrūkti iš priespaudos bei sugrįžti į europinės civilizacijos kelią. Nepriklausomos Lietuvos nueito kelio liudininkai esame mes visi, Lietuva mums viena! Turime pajusti, kad esame vieningi, tad švęskime visi kartu Lietuvos Valstybės atkūrimo dieną – Vasario 16-ąją!

„Svėdasų varpo“ redakcija

Nepriklausomybės aktas ir Jonas Basanavičius

Svėdasų seniūnijai vadovaus Saulius Rasalas

Svėdasų seniūnas Saulius Rasalas.
Nykščiai.lt nuotrauka

Anykščių rajono savivaldybės administracijos sprendimu 2020 m. sausio 21 d. Saulius Rasalas paskirtas Svėdasų seniūnijos seniūnu. Jis pakeitė ilgai dirbusį seniūną Valentį Neniškį.

Saulius Rasalas gimė 1968 m. rugpjūčio mėn. 14 d. Ukmergės rajone Paobelio kaime, baigė Pagirių vidurinę mokyklą. 1989–1994 m. studijavo Lietuvos žemės ūkio akademijos Miškų ūkio fakultete, įgijo inžinieriaus miškininko išsilavinimą. 1995–2004 m. jis dirbo Anykščių miškų urėdijoje, buvo miško ruošos darbų saugos,

vėliau civilinės saugos inžinieriumi. Dar vėliau dirbo Piktagalio ir Dabužių eiguliu. 2004–2015 m. buvo Anykščių rajono savivaldybės administracijos Andrioniškio seniūnijos seniūnas. Jo iniciatyva buvo patvirtintas Andrioniškio herbas ir sukurta miestelio vėliava.

2001 m. S. Rasalas dalyvavo Lietuvos televizijos laidoje „Triumfo vartai“, rinkusioje naujus visuomenės lyderius, buvo vienas iš šios laidos lyderių ir laidos krivulės narys. 2004 m. jis dalyvavo laidoje „Vienas prieš vieną“, kurioje kaip eilinių žmonių atstovas varžėsi su šalies politinių partijų vadovais ir buvo vienas iš laidos lyderių.

Saulius Rasalas buvo Lietuvos centro sąjungos narys, o nuo 2003 m. Lietuvos centro sąjungos Anykščių rajono skyriaus pirmininkas. Vėliau, susijungus partijoms, jis buvo Lietuvos liberalų ir centro sąjungos narys. 2003–2012 m. buvo šios sąjungos Anykščių skyriaus pirmininko pavaduotojas. 2007 m. šios partijos sąrašė jis buvo išrinktas Anykščių rajono savivaldybės Tarybos nariu 2007–2011 m. kadencijai. Saulius Rasalas mandato atsisakė dėl užimamų seniūno pareigų.

2015 m. Saulius dalyvavo Anykščių rajono savivaldybės tarybos rinki-

muose ir pateko į Tarybą, o tarp visų kandidatų dalyvavusių rinkimuose, pagal surinktus pirmumo balsus užėmė trečią vietą. Jis buvo Teisėtvarkos, jaunimo ir visuomeninių organizacijų komiteto pirmininko pavaduotojas, Kontrolės komiteto pirmininko pavaduotojas, Etikos komisijos pirmininko pavaduotojas, Anykščių pirminio sveikatos priežiūros centro stebėtojų tarybos pirmininko pavaduotojas.

2018 m. buvęs Anykščių savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas, vienas iš aršiausių rajono valdžios kritikų Saulius Rasalas dirbo VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“ valdybininku.

Paskutiniuose, 2019 m. Anykščių rajono savivaldybės tarybos rinkimuose išrinktas Tarybos nariu 2019–2023 m. kadencijai.

Žmona Nelė Kazukauskaitė-Rasalienė – pradinių klasių mokytoja. Šeimoje auga du sūnūs: Marijus ir Adomas.

Sveikiname Saulių Rasalą su paskyrimu dirbti Svėdasų seniūno pareigose ir linkime stiprios sveikatos, ištvermės, gerų pasiekimų visuose darbo baruose svėdasiškių labui.

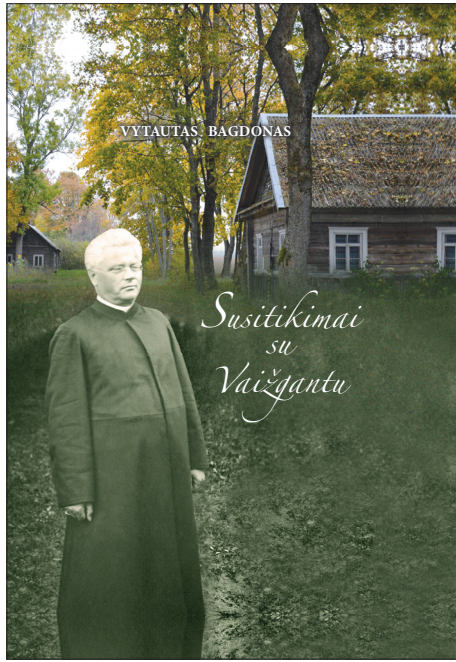
Doc. dr. Gvidas Kazlauskas
Economistas Stasys Gavenavičius

Vasario 16-osios fondas parėmė ir Vaižgantiečių klubo projektą

Šalyje gerai žinomo koncerno „MG Baltic“ vadovai 2018 metų vasario 6 dieną įsteigė Vasario 16-osios fondą, skirtą finansuoti konkrečias asmenų iniciatyvas, mokslo ir meno projektus, susijusius su istoriniais Lietuvos valstybingumo tyrimais, istorinės minties vystymu, šalies istorijos žinomumo sklaida, siekdami paskatinti visuomenės domėjimąsi savo krašto paveldu ir pan. Koncernas, paskelbęs iniciatyvą „Sugražinkime Nepriklausomybės Akto originalą Lietuvai“, įkurtam fondui paskyrė milijoną eurų. „Mūsų pagrindinis tikslas ir toliau išlieka – rasti Nepriklausomybės Aktą ir neatlyginti jį visiems laikams grąžinti Lietuvos valstybei“, – skelbiama koncerno „MG Baltic“ interneto svetainėje.

Iš to milijono eurų Vasario 16-osios fondas ir remia įvairius projektus. 2019-aisiais metais Svėdasų krašte įregistruota, sėkmingai veikianti, lietuvių literatūros klasiko kanauninko Juozo Tumo-Vaižganto kūrybos gerbėjas, šio visuomenės veikėjo, tautos švietėjo ir blaivintojo tikslų tęsėjas iš visos Lietuvos ir užsienio vienijanti asociacija – Vaižgantiečių klubas „Pragiedrulys“ – taip pat gavo finansavimą projekto „Vaižganto metams – puokštė prasmingų darbų klasiko Tėviškėje“ vykdymui.

Kaip „Svėdasų varpui“ papasakojo Vaižgantiečių klubo „Pragiedrulys“ pirmininkas, muziejininkas, kraštotyri-

ninkas Vytautas Bagdonas, šio Fondo skirtų lėšų dėka buvo atnaujintos kai kurios ekspozicijos, parengtos naujos parodos Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejuje, pagaminta informacinio-reklaminio turinio suvenyrų, nes Vaižganto metais labai padaugėjo ekskursijų tiek į Kunigiškiuose veikiančią muziejų, tiek ir į kitas vietas, susijusias su klasiko gyvenimu bei kūryba. Šiek tiek projektui skirtų lėšų buvo panaudota informacinių-reklaminė plakatų spausdinimui leidykloje-spaustuvėje „Utenos Indra“. Tokiu būdu visuomenė spalvingais, meniškais ir kokybiškais plakatais buvo informuota apie

rugsėjo 14-ąją Vaižganto gimtajame Malaišių kaime organizuojamą tradicinę respublikinį renginį – jau vienuolikąsias „Vaižgantines“, apie prieš 70 metų Drobčiūnų miške žuvusių ir Kunigiškių kapinėse palaidotų Juozo Tumo-Vaižganto kuopos partizanų atminimo pagerbimo iškilmes „Mes mokėsime numirti, jei Tėvynė aukos reikalauja!“ bei kitus reikalingus ir prasmingus renginius. Klubo vadovas pasidžiaugė, kad labai pravertė Vasario 16-osios fondo skirtos lėšos ir modernesnės skaitmeninės foto technikos įsigijimui. Ir, žinoma, buvo paminėtas faktas, kad projekto „Vaižganto metams – puokštė prasmingų darbų klasiko Tėviškėje“ lėšų buvo skirta ir daliniam žurnalisto Vytauto Bagdono parengtos publicistikos knygos „Susitikimai su Vaižgantu“ išleidimui. Naujoji, beje, jau penktoji, didesnės apimties šio autoriaus knyga „Vaižgantiška“ tematika, išleista tos pačios leidyklos – spaustuvės „Utenos Indra“, skaitytojams buvo pristatyta būtent per garsiąsias „Vaižgantines“, kuomet Malaišiuose buvo minimi Vaižganto metai ir Juozo Tumo-Vaižganto 150-osios gimimo metinės. (Prie šios solidžios knygos išleidimo taip pat prisidėjo ir Vaižgantiečių klubas „Pragiedrulys“ bei Anykščiuose veikiantis A. ir A. A. Avižienių šeimos labdaros ir paramos fondas.)

Justina Kemeklytė

Svėdasiškių muzikinė „ataskaita“

Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriuje puoselėjama prasminga tradicija: palydint senuosius ir pasitinkant Naujuosius metus organizuojamas šventinis koncertas – tai savotiška kultūros centre veikiančių meno mėgėjų kolektyvų ataskaita. Tokia tradicija buvo nepažeista ir 2019-iesiems besibaigiant. Čia senųjų ir Naujųjų metų sandūroje – gruodžio 29-ąją – organizuotas renginys „Viskas prasideda tavimi“.

Šventinį koncertą pradėjo tautiškais kostiumais pasipuošę folklorinio ansamblio dalyviai, atlikę keletą gerai žinomų lietuvių liaudies dainų. Po to populiarias dainas žiūrovams dovanojo vokalinis ansamblis, mišrus vo-

Šventinį renginį „Viskas prasideda tavimi“ pradėjo folklorinis ansamblis

kalinis ansamblis, kapela, vokalinio ansamblio grupė (visiems šiems kolektyvams vadovauja Rožė Lapienienė). Plojimais žiūrovai įvertino ir seserų dvynių Gražinos Puolienės bei Elvyros

Zobarskienės dueto pasirodymą. Gitarra grojo Saulė Švelnytė, o birbyne – Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos gimnazistas, Utenos muzikos

Svėdasiškių muzikinė „ataskaita“

Atkelta iš 2 p.

mokyklos auklėtinis Nojus Jokubonis. Labai tiko ir pritiko šventiniame koncerte svėdasiškių literatų klubo „Sietuva“ vadovės Almos Švelnienės deklamuojami poezijos posmai, kūrybinių idėjų nestokojančios renginio vedėjos Ramunės Lapienytės skaitomos įsimintinos mintys apie metų tėkmę, gyvenimo prasmę, gražius žmonių darbus. Meno mėgėjų kolektyvų dainininkės, skaitovės Alma ir Ramunė sugebėjo scenoje dar „persikūnyti“ į humoristinius personažus, plepias bobeles Stasę ir Mikasę. Gražiausių dainų ir poezijos posmų pripildytam koncertui artėjant į pabaigą, tradicinės šventės organizatoriai padėjo visiems meno mėgėjams, kultūros rėmėjams, žiūrovams, kurių dėka Anykščių kultūros centro Svėdasų skyrius galėjo suorganizuoti įvairių renginių. Į sceną pakvietus buvusį ilgametį seniūną Valentiną Neniškį, Svėdasų ir Vaitkūnų skyrių kultūros

Svėdasiškių kapela – irgi gerai žinomas, visuomet renginiuose laukiamas, plojimai sutinkamas kolektyvas

darbuotojai jam padėjo „už buvimą kartu“ ir įteikė iš fotonuotraukų sumontuotą koliažą, bylojantį ne tiktai apie šių skyrių kultūrinę veiklą, bet ir dalykišką seniūno paramą, nuolatinę dėmesį. Atsidėkodamas už malonų siurprizą, Valentinus Neniškis pasidžiaugė, kad per daugiau kaip dvidešimtį seniūnavimo metų

turėjo progos prisidėti prie kultūrinio gyvenimo puoselėjimo, renginių organizavimo, linkėjo svėdasiškiams ir vaitkūniečiams meno mėgėjams kūrybinės sėkmės ir Naujaisiais – 2020-aisiais metais.

Vytautas Bagdonas

Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ susitikimas

Gražų 2020 metų sausio 11 dienos vidurdienį Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ nariai ir anykštėnai rinkosi į šv. Mišias Vilniaus Šv. Apaštalų Pilypo ir Jokūbo bažnyčioje. Šv. Mišios buvo aukojamos už a. a. mūsų Draugijos įkūrėją, daug darbų nuveikusį Svėdasų garsinimui, nuoširdų bendramintį Vytautą Rimšą, kurio netekome 2019 m. sausio 28 d. Visiems mums jo labai trūksta. Mintimis ir malda pabuvome su visais išėjusiais mums artimais žmonėmis.

Po šv. Mišių Draugija rinkosi Vilniaus karininkų Ramovėje. Čia dar kartą tylos minute buvo pagerbtas Vy-

tautas, prisiminti kiti mūsų Draugijos Anapilin iškeliavę. Draugijos gretos retėja, bet reikia pasidžiaugti, kad ateina naujų narių. Susirinko nemažas būrys jau daugiau nei dešimtmetį esančių draugijoje, svečiai iš Vilniaus Anykštėnų sambūrio.

Beveik metus nesusitikę turėjome daug apie ką pakalbėti, paplanuoti ateitį. Rimantas Banys atsinešė puikią idėją: jau sudaręs svėdasietiškos tarmės žodynėlį, pakvietė visus aktyviai prisijungti, jį taisyti, pildyti. Gražus sumanymas sulaukė didžiulio susidomėjimo ir pritarimo. Visiems labai patiko ir

Rimanto sukurtas atsakymėlis aukštaitiškai. Algimantas Indriūnas, Juozas Lapienis, Regina Smetonaitė, Genutė Paukštienė ir dar daugelis kitų stojo ir išsakė savo mintis be jokio paraginimo. O jau pirštus miklino ir muzikantai Virginijus ir Bronius, jiems pritarė dainomis visi. Lina pakvietė visus į poezijos valandėlę.

Susitikimas pavyko puikiai, skirstėmės pasižadėję dar susitikti, gal ne taip dažnai, kaip buvome įpratę, bet su viltimis.

Rita Skaržauskienė

Gausios „Knygų Kalėdos“ Svėdasų bibliotekoje

Džiaugsmas, kurį mes teikiame kitiems, yra žavus tuo, kad, užuot nublankęs, kaip kiekvienas atspindys, sugrįžta į mus, dar labiau spindėdamas.
(V. Hugo)

Nuo 2011 metų Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuota akcija „Knygų Kalėdos“ kasmet keliauja per Lietuvą ir skatina dovanoti knygas bibliotekoms. Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji bibliotekos Svėdasų filialo skaitytojai džiaugiasi šiemet padovanotomis net 83 naujomis knygomis!

Dėkojame Ritai ir Linui Dauniams, dovanojusiems bibliotekai 66 naujas knygas. Kiekvienais metais Daunių šeima padovanoja apie pusšimtį knygų, kuriomis džiaugiasi Svėdasų filialo skaitytojai. Rita – pirmosios 1937 m. rudenį įsteigtos Svėdasų parapijinės

J. Tumo-Vaižganto bibliotekos vedėjos Onos Juodelytės-Maculevičienės anūkė. Rita gyvena Vilniuje, bet, kai lankosi Svėdasuose, visuomet užsuka į biblioteką, domisi bibliotekos veikla.

Taip pat dėkojame Reginai Balčiūnienei, Gražinai Dubinskienei, Zitai Giedraitytei, Joanai Gutmanienei, Robertai Kazlauskaitei, Danutei Knizikičienei, Danguolei Merkienei, bei kitiems, nenorėjusiems būti įvardintiems, bibliotekos rėmėjams.

Bibliotekininkės
Inga Kilienė ir
Dalia Paulavičienė

Knygos „Sovietų genocido aukų atminimo ženklai Kaune. Piešiniai“ pristatymas

Kalba knygos autorius Jonas Lukšė

Architektas, dailininkas, kraštotyrininkas, tremtinys Jonas Lukšė savo suprojektuotomis atminimo lentoms paženklino apie 30 pastatų bei atminimo vietų. Taip pat parengė ir išleido 6 istorinės atminties knygas, kurias iliustravo savo piešiniais, vienoje iš jų, aprašė savo gimtojo Traupio kaimo Anykščių rajone žmonių likimus.

Knygos pristatymas vyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos salėje (LPKTS), kur susirinko daug kauniečių – Kauno anykštėnų draugijos Vaižgantiečių klubo narių, studentų, moksleivių bei senjorų.

Jonas Lukšė sakė: „Seniai brendo mintis pavišinti gausų, bet išsklaidytą po Kauną įvairius paminklus, atminimo įamžinimo ženklus, kryždirbystės

Klausosi Vytautas Rimkus, Valerijonas Senvaitis ir Gvidas Kazlauskas

kūrinius. Jų yra daug – virš 150, o dar apie 40 pretenduotų juos įrašyti į Kauno miesto savivaldybės kultūros paveldo registrą.

Šios knygos, kaip parodų panašiu pavadinimu, galutinio produkto tikslas buvo paprastas – užpildyti žiojėjančią istorinę vizualinę informacinę nišą, kuria nesidomėjo turistinė industrija, vengė propaguoti paveldosaugos tarnybos, nelepino žiniasklaidos dėmesys.

Laikas bėga nusinešdamas į nebūtį kas dar šiandien buvo svarbu. Laikas palietė ir piešiniuose pavaizduotus objektus, kai ką palietė ir urbanistinė plėtra. Tikiuosi, kad ateityje šie piešiniai turės dar ir restauracinės naudos, galės pasitarnauti išsaugojant statinių ir paminklų autentiškumą.“

Knygos pristatyme daug gražių minčių apie gebėjimą fiksuoti mus supančią aplinką pasakė LPKTS Kauno filialo pirmininkas Vladas Songaila, Valerijonas Senvaitis, Vladas Pukas, buvęs aktyvus sąjūdielis Algirdas Babrauskas.

Susirinkusieji pateikė nemažai klausimų, o autorius išsamiai ir vaizdingai į juos atsakė.

Stasys Gavenavičius

„AUKSINIS PROTAS“

Saulius Rasalas dalyvavo jau šeštus metus iš eilės Lietuvoje žaidžiamame intelektiniame žaidime „Aukšinis protas“ ir buvo apdovanotas knyga su laidos vedėjų Andriaus Tapino ir Arūno Valinsko parašais.

„Svėdasų varpo“ inf.

Vyr. redaktorius Stasys Gavenavičius
tel. 8 677 71514

Leidėjas Svėdasų literatų klubas „Sietuva“
kodas 154314137
ISSN 2424-5801

Redakcinė grupė:
Joana Gutmaniėnė tel. 8 682 16971
Inga Kilienė tel. 8 687 57137

Spaustuvė „Morkūnas ir Kō“,
Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas
El. paštas: spaustuvė@morkunas.lt
Maketuotojas Rimantas Leitanas